

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

27 aprilie 2023*

„Trimitere preliminară – Cooperarea judiciară în materie civilă – Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – Norme de competență în materie de asigurări – Articolul 15 punctul 5 – Posibilitatea de a deroga de la aceste norme de competență prin convenții – Articolul 16 punctul 5 – Directiva 2009/138/CE – Articolul 13 punctul 27 – Noțiunea de «riscuri mari» – Contract de asigurare pe corpul de navă – Clauză atributivă de competență încheiată între asigurător și asigurat – Opozabilitatea acestei clauze față de asigurat – Ambarcațiune de agrement utilizată în scopuri necomerciale”

În cauza C-352/21,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Østre Landsret (Curtea de Apel a Regiunii de Est, Danemarca), prin decizia din 27 aprilie 2021, primită de Curte la 28 mai 2021, în procedura

A1,

A2

împotriva

I,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul T. von Danwitz, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a șasea, domnul A. Kumin (raportor) și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Comisia Europeană, de S. Noë, H. Tserepa-Lacombe și C. Vang, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: daneza.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 15 punctul 5 și a articolului 16 punctul 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între A1 și A2, două persoane fizice domiciliată în Danemarca, pe de o parte, și I, o societate de asigurări stabilită în Țările de Jos (denumită în continuare „societatea de asigurări I”), pe de altă parte, în legătură cu validitatea unei clauze atributive de competență prevăzute de un contract de asigurare pe corpul de navă referitor la un velier.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 1215/2012

- 3 Considerentele (15) și (18) ale Regulamentului nr. 1215/2012 enunță:

„(15) Normele de competență ar trebui să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului. [...]

[...]

(18) În cazul contractelor de asigurare, al contractelor încheiate cu consumatorii și al contractelor de muncă, partea defavorizată ar trebui să fie protejată prin norme de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale.”
- 4 Normele de competență judiciară în materie de asigurări, care fac obiectul secțiunii 3 din capitolul II din acest regulament, figurează la articolele 10-16 din acesta din urmă.
- 5 Articolul 10 din regulamentul menționat are următorul cuprins:

„În materie de asigurări, competența este determinată de prezenta secțiune, fără a aduce atingere articolului 6 și articolului 7 punctul 5”
- 6 Articolul 11 din același regulament prevede la alineatul (1):

„Un asigurător care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționat în justiție:

(a) în fața instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia are domiciliul;

(b) în alt stat membru, în cazul acțiunilor introduse de către deținătorul poliței de asigurare, de către asigurat sau de către un beneficiar, în fața instanțelor de la locul unde este domiciliat reclamantul; [...]

[...]”

7 Articolul 15 din Regulamentul nr. 1215/2012 prevede:

„De la dispozițiile prezentei secțiuni nu se poate deroga decât prin convenții:

[...]

5. care privesc un contract de asigurări, în măsura în care acesta acoperă unul sau mai multe dintre riscurile enumerate la articolul 16.”

8 Potrivit articolului 16 din acest regulament:

„Riscurile prevăzute la articolul 15 punctul 5 sunt următoarele:

1. orice prejudicii produse:

- (a) navelor maritime, instalațiilor din zona de coastă sau din largul mării sau aeronavelor, rezultate în urma evenimentelor asociate utilizării lor în scopuri comerciale;
- (b) mărfurilor aflate în tranzit, altele decât bagajele pasagerilor, atunci când tranzitul este efectuat sau include transportul cu astfel de nave sau aeronave;

2. orice răspundere, alta decât cea pentru vătămarile corporale produse călătorilor sau pentru prejudiciile aduse bagajelor acestora:

- (a) decurgând din utilizarea sau exploatarea navelor, instalațiilor sau aeronavelor menționate la punctul 1 litera (a), în măsura în care, în privința celor din urmă, legislația statului membru în care aeronavele sunt înregistrate nu interzice clauzele atributive de competență în materia asigurării acestor riscuri;
- (b) pentru prejudiciile cauzate de bunuri aflate în tranzit, conform descrierii de la punctul 1 litera (b);

3. orice pierdere financiară legată de utilizarea sau exploatarea navelor, instalațiilor sau aeronavelor menționate la punctul 1 litera (a), în special pierderile înregistrate în legătură cu mărfurile sau navlosirea;

4. orice risc sau interes legat de oricare dintre cele menționate la punctele 1-3;

5. fără a aduce atingere punctelor 1-4, toate «riscurile majore» definite în Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) [(JO 2009, L 335, p. 1)].”

9 Astfel cum reiese din considerentul (41) al Regulamentului nr. 1215/2012, în conformitate cu articolele 1 și 2 din Protocolul nr. 22 privind poziția Danemarcei anexat la Tratatul UE și la Tratatul FUE, Regatul Danemarcei nu a participat la adoptarea acestui regulament, care nu i se adresa și nu i se aplica. Cu toate acestea, conform articolului 3 alineatul (2) din Acordul între Comunitatea Europeană și Regatul Danemarcei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 2005, L 299, p. 62, Ediție

specială, 19/vol. 7, p. 208), prin scrisoarea din 20 decembrie 2012, acest stat membru a notificat Comisiei Europene decizia sa de a aplica conținutul regulamentului menționat, consecința fiind că dispozițiile acestuia se aplică relațiilor dintre Uniunea Europeană și Danemarca. În conformitate cu articolul 3 alineatul (6) din acest acord, notificarea Danemarcei creează obligații reciproce între Danemarca și Uniune (JO 2013, L 79, p. 4).

Directiva 2009/138

10 Articolul 13 din Directiva 2009/138 prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[...]

27. «riscuri mari» înseamnă:

- (a) riscurile clasificate în clasele 4, 5, 6, 7, 11 și 12 din anexa I partea A;
- (b) riscurile clasificate în clasele 14 și 15 din anexa I partea A, în cazul în care deținătorul poliței de asigurare desfășoară din punct de vedere profesional o activitate industrială, comercială sau liberală, iar riscul se referă la această activitate;
- (c) riscurile clasificate în clasele 3, 8, 9, 10, 13 și 16 din anexa I partea A, în măsura în care deținătorul poliței de asigurare depășește limitele a cel puțin două din următoarele criterii:
 - (i) totalul bilanțului: 6 200 000 [de euro];
 - (ii) valoarea totală netă a cifrei de afaceri [...] de 12 800 000 [de euro];
 - (iii) numărul mediu de 250 de angajați în cursul exercițiului financiar.

[...]

[...]”

11 Clasa 6, intitulată „Asigurări de mijloace de transport maritim, lacustru și fluvial” din anexa I partea A din această directivă, are următorul cuprins:

„Orice daune survenite la:

- mijloace de transport fluvial;
- mijloace de transport lacustru;
- mijloace de transport maritim.”

Decizia 2014/887/UE

12 Considerentul (7) al Deciziei 2014/887/UE a Consiliului din 4 decembrie 2014 privind aprobarea, în numele Uniunii Europene, a Convenției de la Haga din 30 iunie 2005 privind acordurile de alegere a forului (JO 2014, L 353, p. 5) are următorul cuprins:

„Cu ocazia aprobării Convenției [privind acordurile de alegere a forului, încheiată la 30 iunie 2005 sub egida Conferinței de la Haga de drept internațional privat], Uniunea ar trebui, în plus, să formuleze declarația permisă în temeiul articolului 21 excluzând din domeniul de aplicare al

convenției contractele de asigurare în general, sub rezerva anumitor excepții bine definite. Obiectivul declarației este de a păstra normele privind competența în materie de protecție, de care se pot prevala deținătorul poliței de asigurare, partea asigurată sau un beneficiar, în materie de asigurări, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 44/2001 [al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74)]. Excluderea ar trebui să se limiteze la ceea ce este necesar pentru a proteja interesele părților mai vulnerabile din cadrul contractelor de asigurare. Prin urmare, aceasta nu ar trebui să acopere nici contractele de reasigurare, nici contracte referitoare la riscuri mari. În același timp, Uniunea ar trebui să formuleze o declarație unilaterală prin care să afirme că, într-o etapă ulterioară, ținând seama de experiența dobândită în punerea în aplicare a convenției, aceasta poate reexamina necesitatea menținerii declarației sale în temeiul articolului 21.”

- 13 Potrivit „Declarației Uniunii Europene cu ocazia aprobării Convenției de la Haga din 30 iunie 2005 privind acordurile de alegere a forului [...] în conformitate cu articolul 21 din [această] convenție”, care figurează în anexa I la Decizia 2014/887:

„Obiectivul prezentei declarații, care exclude anumite tipuri de contracte de asigurare din domeniul de aplicare al convenției, este de a proteja anumiți deținători de polițe de asigurare, asigurați și beneficiari care, în temeiul dreptului intern al UE, beneficiază de protecție specială.

1. Uniunea Europeană declară că, în conformitate cu articolul 21 din convenție, exceptând cele prevăzute la punctul 2 de mai jos, nu va aplica convenția în cazul contractelor de asigurare.

2. Uniunea Europeană va aplica convenția în cazul contractelor de asigurare în următoarele cazuri:

[...]

(d) în cazul în care acordul de alegere a forului privește un contract de asigurare care acoperă unul sau mai multe dintre următoarele riscuri, considerate a fi riscuri mari:

(i) prejudicii sau daune, rezultate în urma evenimentelor asociate utilizării lor în scopuri comerciale, produse:

(a) navelor maritime, instalațiilor din zona de coastă sau din largul mării sau mijloacelor de transport fluvial și mijloacelor de transport lacustru;

[...]

[...]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 14 La 15 octombrie 2013, A1 și A2 au încheiat un contract de vânzare având ca obiect achiziționarea unui velier de ocazie, la prețul de 315 000 de euro, cu un comerciant cu amănuntul stabilit în Ijmuiden (Țările de Jos).
- 15 A1 și A2 au încheiat de asemenea un contract de asigurare de răspundere civilă și pe corpul de navă referitor la acest velier cu compania de asigurări I. La încheierea acestui contract, cu efect de la 1 noiembrie 2013, A1 și A2 au indicat pe formularul de cerere de asigurare furnizat de această companie, intitulat „Application form yacht insurance” (formular de cerere de asigurare

yacht), pe de o parte, că velierul menționat ar avea portul său de origine în Danemarca și, pe de altă parte, că nu va fi utilizat decât în scopuri private și recreative și că nu va fi nici închiriat, nici navlosit.

- 16 În temeiul unei dispoziții din condițiile de asigurare prevăzute de contractul menționat, titularul poliței de asigurare putea supune orice litigiu unei instanțe competente din Țările de Jos.
- 17 În luna mai 2018, A1 și A2 ar fi eșuat în Finlanda. În primăvara anului următor, aceștia au descoperit daune produse la chilie și la coca velierului menționat. Astfel, în luna mai 2019, aceștia au notificat eșuarea navei societății de asigurări I, care, după efectuarea unei expertize, a refuzat să acopere daunele declarate, din cauza naturii lor.
- 18 Ulterior, A1 și A2 au formulat o acțiune împotriva acestei companii la Retten i Helsingør (Tribunalul din Helsingør, Danemarca) pentru ca aceasta să fie obligată să acopere cheltuielile aferente reparării daunelor respective, evaluate la 300 000 de coroane daneze (DKK) (aproximativ 40 300 de euro). În cadrul acestei acțiuni, compania menționată a ridicat o excepție de inadmisibilitate, pentru motivul că, în conformitate cu clauza atributivă de competență prevăzută de contractul de asigurare în cauză, acțiunea menționată ar fi trebuit să fie introdusă în fața unei instanțe neerlandeze.
- 19 Prin hotărârea din 19 mai 2020, Retten i Helsingør (Tribunalul din Helsingør) a admis această excepție de inadmisibilitate.
- 20 A1 și A2 au declarat apel împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere, Østre Landsret (Curtea de Apel a Regiunii de Est, Danemarca), solicitând, cu titlu principal, trimiterea cauzei la Retten i Helsingør (Tribunalul din Helsingør) și, cu titlu subsidiar, o examinare pe fond a acțiunii de către instanța de trimitere, pentru motivul că, în calitate de ambarcațiune de agrement, velierul în discuție în litigiul principal nu intră sub incidența articolului 16 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 și că, în consecință, aceștia au introdus în mod întemeiat acțiunea lor în primă instanță la o instanță daneză.
- 21 Mai precis, A1 și A2 susțin că este necesar să se califice drept „riscuri mari”, în sensul acestei dispoziții, numai prejudiciile suferite de o navă asigurată și utilizată în scopuri comerciale și care survin în cadrul unei astfel de utilizări. Interpretarea dispoziției menționate potrivit căreia sunt considerate „riscuri mari” totalitatea prejudiciilor suferite de orice navă, indiferent de dimensiunea și de utilizarea acesteia, inclusiv de ambarcațiuni de agrement utilizate în scopuri private, ar fi contrară obiectivelor urmărite de Regulamentul nr. 1215/2012 și în special celui al protecției părții defavorizate din relația contractuală.
- 22 Compania de asigurări I contestă argumentația prezentată de A1 și A2. Potrivit acestei companii, deși aceștia din urmă au calitatea de consumatori, ei au încheiat un contract de asigurare care cuprinde o clauză atributivă de competență obligatorie, potrivit căreia forul competent este o instanță neerlandeză. O astfel de clauză ar fi permisă în temeiul articolului 15 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012, din moment ce o asigurare pe corpul de navă precum cea în discuție în litigiul principal ar intra în sfera noțiunii de „riscuri mari”, în sensul articolului 16 punctul 5 din acest regulament coroborat cu articolul 13 punctul 27 din Directiva 2009/138.

- 23 În aceste împrejurări, Østre Landsret (Curtea de Apel a Regiunii de Est) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 15 punctul 5 coroborat cu articolul 16 punctul 5 din Regulamentul [nr. 1215/2012] trebuie interpretat în sensul că asigurarea corpului de navă pentru ambarcațiunile de agrement care nu sunt utilizate în scopuri comerciale intră sub incidența excepției prevăzute la articolul 16 punctul 5 din acest regulament și, prin urmare, un contract de asigurare care conține o clauză atributivă de competență care derogă de la norma prevăzută la articolul 11 din regulamentul respectiv este valid potrivit articolului 15 punctul 5 din același regulament?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 24 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 15 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 coroborat cu articolul 16 punctul 5 din acest regulament trebuie interpretat în sensul că un contract de asigurare asupra corpului de navă referitor la o ambarcațiune de agrement utilizată în scopuri necomerciale intră sub incidența acestui articol 15 punctul 5.
- 25 Cu titlu introductiv, pentru a răspunde la această întrebare, trebuie amintit că secțiunea 3 din capitolul II din Regulamentul nr. 1215/2012 stabilește norme speciale de competență în materie de asigurări.
- 26 Astfel, articolul 11 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1215/2012 prevede că un asigurător care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționat în justiție în alt stat membru, în fața instanței de la locul unde este domiciliat reclamantul, în cazul acțiunilor introduse de către deținătorul poliței de asigurare, de către asigurat sau de către un beneficiar.
- 27 Cu toate acestea, în anumite cazuri, Regulamentul nr. 1215/2012 prevede posibilitatea de a se deroga prin convenții de la respectivele norme speciale de competență în materie de asigurări și printre altele în temeiul articolului 15 punctul 5 din acest regulament, prin convenții care privesc un contract de asigurări, în măsura în care acesta acoperă unul sau mai multe dintre riscurile enumerate la articolul 16 din regulamentul menționat.
- 28 În speță, este cert că, având în vedere contractul de asigurare în discuție în litigiul principal și riscurile acoperite de acesta, numai articolul 16 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012, care vizează „riscurile mari” în sensul Directivei 2009/138, ar putea fi relevant.
- 29 Trebuie de asemenea amintit că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii impune să se țină seama nu numai de termenii acesteia, ci și de contextul în care se înscrie, precum și de obiectivele și de finalitatea pe care le urmărește actul din care aceasta face parte. Geneza unei dispoziții a dreptului Uniunii poate de asemenea să ofere elemente relevante pentru interpretarea sa [Hotărârea din 25 iunie 2020, A și alții (Turbine eoliene la Aalter și la Nevele), C-24/19, EU:C:2020:503, punctul 37, precum și jurisprudența citată].
- 30 Prin urmare, pentru a se stabili dacă, în ceea ce privește un contract de asigurare pe corpul de navă referitor la o ambarcațiune de agrement utilizată în scopuri necomerciale, se poate deroga de la normele de competență în materie de asigurări prevăzute de Regulamentul nr. 1215/2012, trebuie să se aibă în vedere modul de redactare a articolului 15 punctul 5 și, respectiv, a articolului 16 punctul 5 din acest regulament, modul de redactare a dispozițiilor relevante ale

Directivei 2009/138, la care face trimitere acest articol 16 punctul 5, precum și economia acestor norme, geneza lor și obiectivele care stau la baza lor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, punctul 32 și jurisprudența citată).

- 31 În ceea ce privește interpretarea literală a dispozițiilor în cauză, din interpretarea coroborată a articolului 15 punctul 5 și a articolului 16 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 rezultă că „toate «riscurile majore» definite în Directiva 2009/138” figurează printre riscurile prevăzute la acest articol 15 punctul 5.
- 32 În ceea ce privește noțiunea de „riscuri mari”, aceasta este definită la articolul 13 punctul 27 din această directivă.
- 33 Astfel, în primul rând, în conformitate cu acest articol 13 punctul 27 litera (a), constituie „riscuri mari” riscurile clasificate în clasele 4-7, 11 și 12 din anexa I partea A din directiva menționată.
- 34 În al doilea rând, în temeiul articolului 13 punctul 27 litera (b) menționat, sunt considerate „riscuri mari” riscurile clasificate în clasele 14 și 15 din această anexă I partea A, în cazul în care deținătorul poliței de asigurare desfășoară din punct de vedere profesional o activitate industrială, comercială sau liberală, iar riscul se referă la această activitate.
- 35 În al treilea rând, același articol 13 punctul 27 litera (c) vizează riscurile clasificate în clasele 3, 8-10, 13 și 16 din respectiva anexă I partea A, în măsura în care deținătorul poliței de asigurare depășește limitele a cel puțin două dintre criteriile prevăzute la acest punct 27 litera (c).
- 36 În speță, este cert că, printre clasele din anexa I partea A la Directiva 2009/138 la care se face referire la articolul 13 punctul 27 literele (a)-(c) din această directivă, ar putea fi pertinentă numai clasa 6, care este menționată la acest articol 13 punctul 27 litera (a). Această clasă vizează orice daune survenite la mijloace de transport fluvial, lacustru și maritim.
- 37 Or, nici clasa 6 menționată, nici articolul 13 punctul 27 litera (a) din Directiva 2009/138 nu conțin alte precizări, în special în ceea ce privește utilizarea căreia trebuie să îi fie destinate aceste mijloace de transport, spre deosebire de acest articol 13 punctul 27 literele (b) și (c), care cuprind indicații legate de activitatea desfășurată de titularul poliței de asigurare sau de bilanț, de cifra de afaceri sau de numărul de angajați ai întreprinderii sale.
- 38 Rezultă, așadar, din interpretarea literală a articolului 13 punctul 27 din Directiva 2009/138 și a articolului 16 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 că aceste dispoziții pot fi interpretate în sensul că intră în categoria „riscurilor mari”, prevăzute de dispozițiile menționate, toate daunele survenite la mijloace de transport fluvial, lacustru și maritim, indiferent dacă sunt utilizate în scopuri comerciale sau necomerciale.
- 39 În ceea ce privește contextul în care se înscrie articolul 16 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012, trebuie arătat, pe de o parte, că această dispoziție este introdusă prin termenii „fără a aduce atingere punctelor 1-4”, ceea ce permite să se concluzioneze că punctele 1-4 ale acestui articol 16 constituie o *lex specialis* în raport cu articolul 16 punctul 5 menționat și că, prin urmare, în situațiile pe care aceste puncte 1-4 urmăresc să le reglementeze în mod specific, ele prevalează asupra acestui punct 5.

- 40 Pe de altă parte, articolul 16 punctul 1 litera (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 acoperă printre altele orice prejudicii produse navelor maritime rezultate în urma evenimentelor asociate utilizării lor în scopuri comerciale.
- 41 Cu toate acestea, după cum a observat în mod întemeiat Comisia, trebuie să se constate că, în ipoteza în care toate daunele survenite la mijloacele de transport maritim, indiferent de utilizarea lor, ar fi considerate „riscuri mari”, în sensul articolului 16 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012, acest articol 16 punctul 1 litera (a) ar fi lipsit de substanță în ceea ce privește navele maritime. Situația ar fi aceeași în ceea ce privește punctele 2-4 ale articolului 16 menționat, din moment ce aceste din urmă puncte privesc riscurile care rezultă din utilizarea sau din exploatarea navelor, în conformitate cu același articol 16 punctul 1 litera (a), și riscurile legate în mod accesoriu de unul dintre cele prevăzute la articolul 16 punctele 1-3 din acest regulament.
- 42 Un asemenea rezultat ar fi contrar intenției legiuitorului Uniunii de a atribui un conținut propriu punctelor 1-4 ale articolului 16 din Regulamentul nr. 1215/2012.
- 43 Astfel, textul articolului 16 din Regulamentul nr. 1215/2012 îl reia în esență pe cel al articolului 14 din Regulamentul nr. 44/2001. Or, punctele 1-4 ale acestui articol 14, devenite punctele 1-4 ale acestui articol 16, nu figurau în Propunerea de regulament (CE) al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială prezentată de Comisie [COM(1999) 348 final], aflată la originea Regulamentului nr. 44/2001, și nu au fost introduse în acesta din urmă decât în cursul procedurii legislative, precizând astfel noțiunea de „riscuri” prevăzută la articolul 15 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012.
- 44 Considerațiile expuse la punctele 39-43 din prezenta hotărâre pledează, așadar, în favoarea unei interpretări stricte a articolului 16 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012, potrivit căreia prejudiciile produse mijloacelor de transport utilizate în scopuri necomerciale nu sunt vizate de această dispoziție, astfel încât un contract de asigurare pe corpul de navă având ca obiect o ambarcațiune de agrement utilizată în scopuri necomerciale nu intră sub incidența articolului 15 punctul 5 din acest regulament.
- 45 Alte considerații contextuale confirmă această interpretare. Astfel, pe de o parte, derogările de la normele de competență în materie de asigurări precum cea permisă la articolul 15 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 fac obiectul unei interpretări stricte (a se vedea prin analogie Hotărârea din 12 mai 2005, Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, punctul 31).
- 46 Pe de altă parte, interpretarea enunțată la punctul 44 din prezenta hotărâre permite să se asigure coerența cu aplicarea de către Uniune a Convenției de la Haga privind acordurile de alegere a forului încheiate la 30 iunie 2005.
- 47 Astfel, în conformitate cu punctul 2 litera (d) subpunctul (i) litera (a) din declarația citată la punctul 13 din prezenta hotărâre, Uniunea aplică această convenție contractelor de asigurare în cazul în care acordul de alegere a forului privește un contract de asigurare care acoperă unul sau mai multe riscuri considerate riscuri mari, și anume în special orice prejudiciu cauzat navelor maritime de evenimente care survin în legătură cu utilizarea lor în scopuri comerciale. Rezultă că, în schimb, Uniunea nu aplică convenția menționată în ceea ce privește contractele de asigurare care acoperă riscuri care survin în legătură cu o utilizare în scopuri necomerciale a navelor maritime.

- 48 În sfârșit, în ceea ce privește obiectivele urmărite de Regulamentul nr. 1215/2012, din considerentul (18) al acestui regulament reiese că acțiunea în materie de asigurări este caracterizată printr-un anumit dezechilibru între părți, pe care dispozițiile secțiunii 3 din capitolul II din regulamentul menționat urmăresc să îl corecteze, acordând părții defavorizate beneficiul normelor de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale [Hotărârea din 9 decembrie 2021, BT (Introducerea în cauză a persoanei asigurate), C-708/20, EU:C:2021:986, punctul 32 și jurisprudența citată].
- 49 Astfel, normele cuprinse în această secțiune 3 sunt menite să garanteze că partea mai slabă care intenționează să dea în judecată partea mai puternică poate face acest lucru în fața unei instanțe dintr-un stat membru care este ușor accesibil (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 iunie 2022, Allianz Elementar Versicherung, C-652/20, EU:C:2022:514, punctul 50 și jurisprudența citată).
- 50 Deși părțile la un contract de asigurare care acoperă un „risc mare” pot, în temeiul articolului 15 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 coroborat cu articolul 16 punctul 5 din acesta, să deroge de la normele de competență prevăzute în secțiunea 3 menționată prin încheierea unor convenții, o astfel de posibilitate a fost instituită pentru a ține seama de faptul că părțile la un astfel de contract de asigurare se află pe picior de egalitate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, punctul 39).
- 51 Astfel, nu se justifică nicio protecție specială în special în ceea ce privește raporturile dintre profesioniști ai sectorului de asigurări, neputându-se prezuma că vreunul dintre aceștia se află într-o poziție defavorabilă în raport cu celălalt (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, punctul 45 și jurisprudența citată).
- 52 În speță, situația este diferită în ceea ce privește asigurării, precum reclamanții din litigiul principal, care, neacționând în calitate de profesioniști, au încheiat un contract de asigurare pe corpul navei având ca obiect o ambarcațiune de agrement utilizată în scopuri private și recreative, iar nu în scopuri comerciale.
- 53 În această privință, nu este necesar să se efectueze o apreciere de la caz la caz a aspectului dacă o persoană poate fi considerată „parte defavorizată”. Astfel, după cum a subliniat deja Curtea, o asemenea apreciere ar genera un risc de insecuritate juridică și ar fi contrară obiectivului Regulamentului nr. 1215/2012, enunțat în considerentul (15) al acestuia, potrivit căruia normele de competență trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate (Hotărârea din 27 februarie 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, punctul 42 și jurisprudența citată).
- 54 În consecință, interpretarea expusă la punctul 44 din prezenta hotărâre, potrivit căreia un contract de asigurare pe corpul de navă având ca obiect o ambarcațiune de agrement utilizată în scopuri necomerciale nu intră sub incidența articolului 15 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012, este conformă cu obiectivele urmărite de acest regulament în măsura în care, în ceea ce privește astfel de contracte de asigurare, este justificată o protecție specială a deținătorului poliței de asigurare, iar previzibilitatea normelor de competență este asigurată.
- 55 Ținând seama de ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 15 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 coroborat cu articolul 16 punctul 5 din acest regulament trebuie interpretat în sensul că un contract de asigurare pe corpul de navă având ca obiect o ambarcațiune de agrement utilizată în scopuri necomerciale nu intră sub incidența acestui articol 15 punctul 5.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 56 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

Articolul 15 punctul 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială coroborat cu articolul 16 punctul 5 din acest regulament

trebuie interpretat în sensul că

un contract de asigurare pe corpul de navă având ca obiect o ambarcațiune de agrement utilizată în scopuri necomerciale nu intră sub incidența acestui articol 15 punctul 5.

Semnături